Riksdagens protokoll 1990/91:70

Måndagen den 4 mars

Kl. 15.00–15.02

Protokoll 1990/91:70

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 18, 19, 20, 21 och 22 februari.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositionerna
1990/91:82 yrkande 16 till kulturutskottet
propositionen i övrigt till utbildningsutskottet
1990/91:85 till utbildningsutskottet
1990/91:93 till socialutskottet
1990/91:98 till justitieutskottet
1990/91:99 till jordbruksutskottet
1990/91:102 till försvarsutskottet
1990/91:106 till lagutskottet
1990/91:108 till socialförsäkringsutskottet
1990/91:109 och 110 till bostadsutskottet
1990/91:113 till arbetsmarknadsutskottet

3 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Propositionerna
1990/91:111 Sekretess inom och mellan myndigheter på vårdområdet m.m.
1990/91:112 Brevröstning i Förbundsrepubliken Tyskland och Schweiz
1990/91:114 Vissa tillsynsfrågor enligt vattenlagen

Redogörelse
1990/91:6 Styrelsens för stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond berättelse över fondens verksamhet och förvaltning under år 1990

Konstitutionsutskottets betänkanden
1990/91:24 Ändring i övergångsbestämmelserna till regeringsformen

1990/91:25 Kungliga hov- och slottsstaterna
1990/91:26 Anslag till datainspektionen
1990/91:27 Stöd till politiska partier
1990/91:28 Anslag till allmänna val

Skatteutskottets betänkanden
1990/91:13 Återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare
1990/91:19 Tullpreferenser för Namibia

Försvarsutskottets betänkanden
1990/91:5 Vissa anslag för totalförsvaret, m.m.
1990/91:6 Beredskapsbudget för totalförsvarets civila del

Socialförsäkringsutskottets betänkande
1990/91:10 Socialavgifter för vissa idrottsutövare

Socialutskottets betänkanden
1990/91:10 Användning av genteknik på människa, m.m.
1990/91:11 Vissa frågor om äldre och handikappade

Kulturutskottets betänkanden
1990/91:10 Registrering och dokumentation av de statliga museernas samlingar
1990/91:11 Arkeologifrågor
1990/91:12 Olympiska vinterspelen 1998
1990/91:13 Anslag till medlemskap i Unesco

Trafikutskottets betänkanden
1990/91:11 Anslag till Kommunikationsdepartementet m.m
1990/91:12 Anslag till SMHI, SGI och Statens haverikommission
1990/91:13 Vissa anslag till postverket

4 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 22 februari

1990/91:158 av *Stina Eliasson* (c) till utbildningsministern om socionomutbildningen:

Problem med ekonomin ger ofta upphov till sociala problem och omvänt. Många människor får psykiska besvär eller missbruksproblem på grund av en pressad ekonomisk situation. Inte sällan tvingas dessa söka hjälp hos socialtjänsten. Stora samhälleliga resurser tas i anspråk för utredning och utbetalning av bidrag. Ofta tas även vårdens resurser i anspråk. Den hjälp som erbjuds inom socialtjänsten kommer också i ett sent skede. Problemen har då redan blivit mycket svåra och akuta.

Allt fler svenska hushåll dras med skulder och har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop. Man tar stora lån och lever på krediter, något som inte ger överblick över den egna ekonomiska situationen. Särskilt bekymmersamt är det stora antalet unga mellan 20 och 25 år som inte kan klara sin ekonomi och som blir lagsökta.

För att kunna leva ett självständigt ekonomiskt liv krävs ökade kunskaper om hushållsekonomi och budgetplanering. Ekonomisk rådgivning är en nödvändig insats för att hjälpa människor att skaffa sig kontroll över sina liv.

Konsumentverket driver medvetet frågor som rör hushållsekonomi och budgetrådgivning. Man kan konstatera att behovet av råd och stöd är stort. I sina studier har man kunnat iaktta en "ond cirkel" av ekonomiska, psykiska och sociala problem till följd av dålig insikt om ekonomin. Man har kunnat se klara behov av ökade hjälpinsatser på detta område.

Rådgivningsarbetet bör ske systematiskt. Det kan börja med en kartläggning av den sociala situationen och därefter bör en ekonomisk översikt av nuläget göras, följt av diskussioner om hur en sanering kan ske. Det säger sig självt att detta arbete för att vara framgångsrikt måste bygga på förtroende mellan parterna och engagemang och kunskap hos rådgivaren.

Socionomer är en yrkesgrupp som har till uppgift att ge kvalificerade stödinsatser för människor med sociala problem. Problemet är att det inte finns en enda timme i deras läroplan om utbildning för att råda i budgetfrågor. Socionomer som i sin dagliga gärning har att ta ställning till en rad frågor som rör den hjälpsökandes situation måste naturligtvis ges utbildning i budgetrådgivning. Det kan inte vara rimligt att medverka till att bidrag lämnas ut till dem som inte har förmåga att hantera sin vardagsekonomi.

Med hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande fråga till utbildningsministern.

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att ge socionomer utbildning i budgetrådgivning och ekonomistyrning?

den 27 februari

1990/91:159 av *Jan Hyttring* (c) till statsrådet Erik Åsbrink om samverkan mellan tull och polis:

Ett antal försöksprojekt med samverkan mellan tull och polis i gränstrakterna mot Norge finns framtagna för ställningstagande. Rikspolisstyrelsen har förklarat sig mycket intresserad av att de tillgängliga resurserna hos polis och tull genom en samverkan skulle kunna bli mer effektiva i övervakningen av narkotika- och spritsmugglingsverksamheten. Vidare skulle passkontroll etc. kunna utföras effektivare. Både tull och polis har mycket begränsade resurser i gränstrakterna, och ett utökat samarbete och arbetsbyte skulle innebära att mer tid skulle kunna användas till gränskontroll.

Tulldirektionen i Karlstad har med anledning av tullutredningens förslag till indelning av landet i nya regioner påtalat den försämrade service som utredningsförslaget innebär för Värmlands del vid gränsen till Norge och i Kristinehamn. Vid uppvaktningar av riksdagsledamöter och kommunala fö-

reträdare från Värmland har ovanstående försämringar påtalats och vikten av en effektiv gränsbevakning framhållits. Försämringar i servicen mot näringslivet och legitimt gränspasserande kan inte accepteras i en tid av utökad handel och fritt resande i Europa.

Intresset till ökat samarbete och arbetsbyte med polisen är enligt uppgift svagt från tullens sida och detta avspeglas i att inget av de tilltänkta försöksprojekten har kommit till stånd ännu.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till statsrådet Erik Åsbrink:

Avser statsrådet, som ansvarig för tullen, att ta initiativ till att försöksprojekt startas med samverkan mellan tull och polis i gränstrakterna mot Norge?

Avser statsrådet att ta initiativ till att tullutredningens förslag om ändrad tullregionindelning och förslag till försämrad service ej genomförs?

1990/91:160 av *Lars Ulander* (s) till bostadsministern om restriktionerna för byggnadsverksamheten i Stockholm:

Vi kan se en snabb förändring av byggarbetsmarknaden i hela landet. I januari var 6 245 byggnadsarbetare arbetslösa. Jämförelsevis var 2 490 arbetslösa i augusti 1990.

Fortfarande redovisas för januari 1991 förhållandevis låg arbetslöshet i Stockholm. 355 personer saknade enligt uppgift anställning i mitten av februari. Detta speglar dock inte nedgången i byggandet i Stockholmsregionen, eftersom långpendlare som ställs utan arbete blir registrerade som arbetslösa i sina hemlän.

I mitten av februari har 450 byggnadsarbetare och 50 tjänstemän i Stockholm varslats om uppsägning, och flera av de största byggentreprenörerna har infört anställningsstopp. Ytterligare varsel har aviserats.

Stockholms länsarbetsnämnd bedömer i sin prognos för 1991–1992 att även byggandet av bostäder kommer att minska bl.a. på grund av ökade bostadskostnader.

Allt talar för att regeringen snarast måste vidta åtgärder för att undanröja hinder för byggandet. Restriktioner för att dämpa byggverksamheten behövs inte i någon del av landet. Tvärtom är det nödvändigt att ge signaler till byggmarknaden, som får till följd ett ökat byggande.

Ett snabbt besked om borttagande av investeringsavgiften för byggandet samt en generell dispens för den av riksdagen medgivna räntan på ROT-arbeten är nödvändig för att inte byggandet skall komma i en djup vågdal. Vidare är det viktigt att regeringen snarast ger besked om de återstående frågor som hänger samman med det nya bostadsfinansieringssystemet.

Är regeringen beredd att snarast upphäva de restriktioner i form av investeringsavgift, ombyggnadsramar och högre garanterad ränta vid ombyggnader, som i dag begränsar byggnadsverksamheten i Stockholm?

Anmäldes att följande frågor framställts

den 27 februari

1990/91:441 av *Jan Hyttring* (c) till jordbruksministern om avgiften för vissa av lantbruksnämnderna anordnade behörighetskurser:

När miljöavgiften på bekämpningsmedel infördes den 1 juli 1984 anförde regeringen att syftet med avgiften var att uppnå från hälso- och miljösynpunkt nödvändig minskning av sådana medel. I syfte att uppnå denna målsättning har lantbruksnämnderna anordnat behörighetskurser för tillstånd att få använda vissa bekämpningsmedel som kemikalieinspektionen ställt kunskapskrav på.

Vid införandet av miljöavgiften uttalade riksdagen att de influtna medlen skulle användas till utökade insatser i fråga om forskning, rådgivning och miljöförbättrande åtgärder. Speciellt skulle arbetsmiljön för den som hanterade preparaten beaktas.

För anordnandet av behörighetskurserna har lantbruksnämnderna tagit ut kursavgifter. Fram till i mitten av 1990 har ca 500 kursdeltagare ansökt om att bl.a. få sina kurskostnader betalda av medel som influtit från miljöavgifterna. Samtliga har fått avslag på sina ansökningar trots att kostnaderna har uppkommit i ett syfte som mycket väl motsvaras av riksdagens uttalande.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande fråga till statsrådet:

Avser statsrådet ta initiativ till en ändring av regeringens beslut så att kurskostnaderna kan betalas med influtna medel från miljöavgifter för de lantbrukare som genomgått behörighetskurser i lantbruksnämndernas regi?

den 28 februari

1990/91:442 av *Bengt Kindbom* (c) till bostadsministern om skatteomläggningen och idrottsrörelsen:

Västergötlands idrottsförbund har den 14 januari i år i brev till bostadsminister Ulf Lönnqvist bl.a. anfört att skatteomläggningen drabbar idrottsrörelsen hårt, och då inte minst de idrottsföreningar som driver egna anläggningar. Bostadsministern har i brev som kommit mig till kännedom den 5 februari svarat med bl.a. följande: "Föreningar med anläggningar kan välja att bilda t.ex. en ekonomisk förening för anläggningens drift." Vidare: "Om kommunen i stället för att betala ut driftbidrag till anläggningen betalar vatten, avlopp, sophämtning och annat så klarar föreningen sig från moms vilket också kommunen gör eftersom kommunen har rätt att dra av all sådan moms."

Vid sidan om det, enligt min mening, tveksamma förfarandet att som minister föreslå skattskyldiga skatteplaneringsmetoder vill jag fråga bostadsministern:

Står de av statsrådet föreslagna åtgärderna i överensstämmelse med gällande skattelagstiftning?

den 4 mars

1990/91:443 av *Birgitta Rydle* (m) till statsrådet Göran Persson om åtgärder mot brister i skolan:

Av skolministerns förord till skriften "SKOLAN BEHÖVER DIG" framgår att skolministern anser att vår skola är bra men att vi ändå bör vara kritiska. Det finns enligt skolministern saker som vi klarar mindre väl i skolan.

Det vore utomordentligt klarläggande att få en precisering av vad skolministern anser brister i skolan.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga skolministern:

Vilka åtgärder anser skolministern mest angelägna för att komma till rätta med bristerna i skolan?

1990/91:444 av *Birger Hagård* (m) till statsrådet Göran Persson om åtgärder för att skapa arbetsro i skolan:

I skriften "SKOLAN BEHÖVER DIG", som riktas till föräldrar med barn i skolan står bl.a. följande: "Alla lärare och elever har rätt till arbetsro. Det är lärarens uppgift att försöka se till att det blir ett positivt arbetsklimat i klassen."

I broschyren anges vidare att föräldrarna kan hjälpa till att stilla oron.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga skolministern:

Vilka ytterligare åtgärder anser skolministern motiverade för att skapa arbetsro i skolan?

1990/91:445 av *Ulf Melin* (m) till statsrådet Göran Persson om hemuppgifter i skolarbetet:

I skriften "SKOLAN BEHÖVER DIG", och som riktas till föräldrar med barn i skolan, kan man läsa att "hemuppgifterna ej får svälla ut så att de blir orimligt många" samt att föräldrarna skall bevaka att elevernas arbetsbelastning blir rimlig.

Detta kan synas angeläget, men än viktigare torde det vara att läxor är en del i skolans strävan att bibringa eleverna en god studieteknik och goda kunskaper.

Skriftens uppmaning kan leda till att hemuppgifter uppfattas vara mindre viktiga.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga skolministern:

Vilka åtgärder avser skolministern vidta för att hemuppgifter skall ses som ett viktigt led i skolans arbete?

1990/91:446 av *Hans Dau* (m) till statsrådet Göran Persson om inackorderingstillägget till vissa skolelever:

Av skriften "SKOLAN BEHÖVER DIG" framgår att "alla ungdomar har efter den obligatoriska grundskolan rätt att söka till gymnasieskolan" samt att "Oavsett var i landet du bor, oavsett din ekonomi och kulturella bakgrund har ditt barn samma rätt till likvärdig utbildning."

Samtidigt som dessa högstämda ord står att läsa i en skrift där skolministern ståtar med bild föreslår samma skolminister att inackorderingstillägget till elever, som bor långt från skolan inte skall räknas upp till den nivå som behövs för att kompensera för pris- och skattehöjningar.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga skolministern:

Varför skall föräldrar i glesbygd behöva göra större uppoffringar än andra för att ge sina barn en bra utbildning?

1990/91:447 av *Ann-Cathrine Haglund* (m) till statsrådet Göran Persson om fördjupade studier i skolan:

I skriften "SKOLAN BEHÖVER DIG", producerad på uppdrag av utbildningsdepartementet, anges som viktiga kunskapsfrågor bl.a.:

- olika sätt att se på livet
- vad som är viktigt när människor lever tillsammans
- jämställdhet mellan kvinnor och män
- samarbete mellan länder, t.ex. i FN
- fredssträvanden och krigshot, flyktingfrågor
- varför människor flyttar mellan orter och länder

Dessa frågor är viktiga. Det ligger dock en betydande risk för ytliga studier när kunskapsfrågor preciseras så som sker i denna skrift. Utan gedigna kunskaper i ämnena är det mycket svårt att förstå fredssträvanden och krigshot, hot mot miljön eller ekonomiska förhållanden.

Av SÖs nationella utvärdering framgår också att vissa ämnen helt eller delvis skjuts åt sidan.

Vilka åtgärder vill skolministern vidta för att skapa förutsättningar för gedigna studier i olika ämnen så att inte arbetet i skolan begränsas till en ytlig orientering?

1990/91:448 av *Birgit Henriksson* (m) till statsrådet Göran Persson om skolbetyg:

Av skriften "SKOLAN BEHÖVER DIG", som riktas till föräldrar med barn i skolan framgår att eleverna får betyg i årskurs 8 och 9 samt att lärarna skall informera föräldrarna om hur det går för eleven. Sammanfattningsvis konstateras att "den kontakten, som skall vara fortlöpande och tät, är viktigare än betygen".

Skolministern och även den socialdemokratiska kongressen har emellertid i höstas uttalat sig positivt om betyg.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga skolministern:

Har skolministern nu övergivit sin och den socialdemokratiska kongressens ståndpunkt i betygsfrågan?

1990/91:449 av *Hugo Hegeland* (m) till statsrådet Erik Åsbrink om återbetalningen av tvångssparmedlen:

Det s.k. tvångssparandet skall nu återbetalas tidigare än vad ursprungligen bestämdes. Sålunda skall en del av återbetalningen ske i maj, strax före semestrarna, dels i början av 1992. De administrativa kostnaderna för den särskilda utbetalningen i början av 1992 torde överstiga 100 milj.kr. Med anledning härav vill jag fråga statsrådet:

Vore det inte bara billigt utan även rationellt att låta slutskattsedeln bli avräkningsnota även för tvångssparandet så att återbetalningen av medlen sker samtidigt med återbetalningen av överskjutande preliminärskatt?

6 § Kammaren åtskildes kl. 15.02.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Karlsson

Innehållsförteckning

Måndagen den 4 mars

1 § Justering av protokoll 1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott 1
3 § Bordläggning 1
4 § Anmälan om interpellationer
1990/91:158 av Stina Eliasson (c) om socionomutbildningen . . 2
1990/91:159 av Jan Hyttring (c) om samverkan mellan tull och polis 3
1990/91:160 av Lars Ulander (s) om restriktionerna för byggnadsverksamheten i Stockholm 4
5 § Anmälan om frågor
1990/91:441 av Jan Hyttring (c) om avgifter för vissa av lantbruksnämnderna anordnade behörighetskurser 5
1990/91:442 av Bengt Kindbom (c) om skatteomläggningen och idrottsrörelsen 5
1990/91:443 av Birgitta Rydle (m) om åtgärder mot brister i skolan 6
1990/91:444 av Birger Hagård (m) om åtgärder för att skapa arbetsro i skolan 6
1990/91:445 av Ulf Melin (m) om hemuppgifter i skolarbetet . 6
1990/91:446 av Hans Dau (m) om inackorderingstillägget till vissa skolelever 7
1990/91:447 av Ann-Cathrine Haglund (m) om fördjupade studier i skolan 7
1990/91:448 av Birgit Henriksson (m) om skolbetyg 7
1990/91:449 av Hugo Hegeland (m) om återbetalningen av tvångssparandet 8

gotab 98181, Stockholm 1991